

НАЗАР ШЕЩУРЯК

ЧОРНОЗЕМ

чортове колесо 3

СЛОНИ 4

ШОКОЛАД 5

baby Kafka 6

коридори 7

ПОВІНЬ 8

риби не співають 9

борода 10

геологія 11

ПОЛЮВАННЯ 12

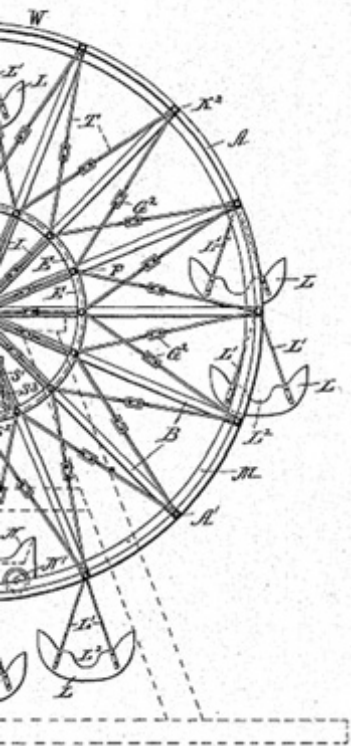
хурма 13

ВДИХ / ВИДИХ 14

політ відміняється 15

20.10 16

чорнозем² 17

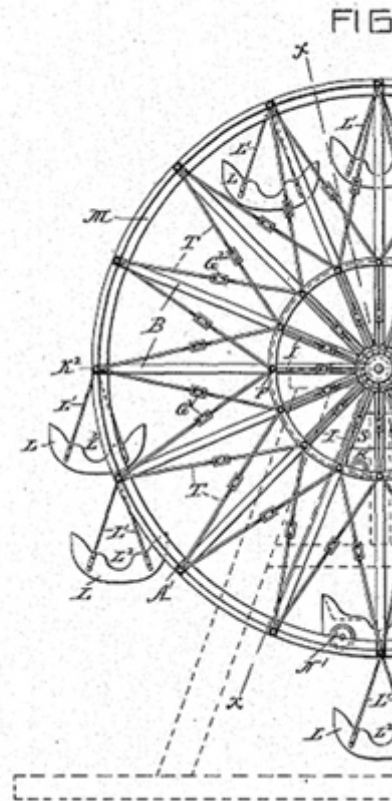
шматки яскравих афіш і солодкої вати
літають в густому вечірньому повітрі, ніби метелики
парк розваг затихає і гасне:
зупиняються атракціони,
розходяться останні відвідувачі,
клоуни та потвори змивають грим і телефонують
додому

пізно вночі,
коли здуються повітряні кульки,
а відлуння дитячого сміху
перестане розхитувати карусель,
ми зустрінемось зі старим фокусником
та його веселими друзями-ліліпутами
і підемо разом на чортве колесо –
декілька кіл
спеціально для нас
чортве колесо в парку розваг старе і
загрозливе, з потрощеними неоновими лампами
та величезними іржавими кабінками
ми сядемо в одній,
будемо роздивлятися нічне місто, пити домашнє вино
і розповідати непристойні анекдоти

лише старий фокусник сидітиме мовчки,
уважно вслухаючись в шум
старого механізму
і випускаючи з

рукавів

білих голубок

ти відчув це, ще коли спав
важкі рішучі кроки десь далеко на півдні
від цих кроків ледь помітно
вібрували шибки і дзвенів посуд
прокинувшись, ти довго розглядав кола,
що ритмічно розходились у чашці
із вчорашньою
кавою

кроки звучать все гучніше і гучніше,
і до того часу, коли ти вже остаточно
прокинувся і пішов на кухню снідати,
не звертати на них уваги
стає просто неможливо
ти виходиш на балкон і мляво оглядаєш безлюдну
ранкову вулицю

нарешті ти їх помічаєш:
переможно усміхаючись, по вулиці йдуть **СЛОНИ**
приблизно півтори дюжини слонових тіл
граційно розрізають
наелектризоване повітря
слони рухаються повільно, але впевнено
на асфальті залишаються потужні вм'ятини
слони збивають дерева та випадкові автомобілі
мікрорайоном прокочується відлуння сигналізацій і важких кроків
слони махають вухами і блаженно мружаться в променях сонця, що сходить
слони труться боками і крокують на південь
ти повертаєшся на кухню і ставиш чайник

– **СЛОНИ**, – думаєш ти,
посьорбуючи чай і витягаючи з пачки останню цигарку
хвилин через п'ятнадцять кроки затихнуть

продавщиця в кондитерському магазині
любила свою роботу: завжди
посміхалася клієнтам, пригощала цукерками дітей,
додавала в солодощі багато сонця і посмішок.
щовечора після закриття магазину
продавщиця йшла додому не одразу, а
стояла кілька хвилин біля вже зачинених дверей
і нюхала свої солодкі пальці;
там же вона і померла

її пухке тіло
здивовано лежало на тротуарі під вітриною
ніби шматок шоколаду, що вже встиг розплавитись
і прилипає до асфальту
повітря навколо неї нагрівалося,
а маленькі діти, котрі зібралися навколо,
чули, як її внутрішні органи
перетворюються
на барвисті
цукерки -

найсмачніші
зі всіх, що їм
доводилось
куштувати

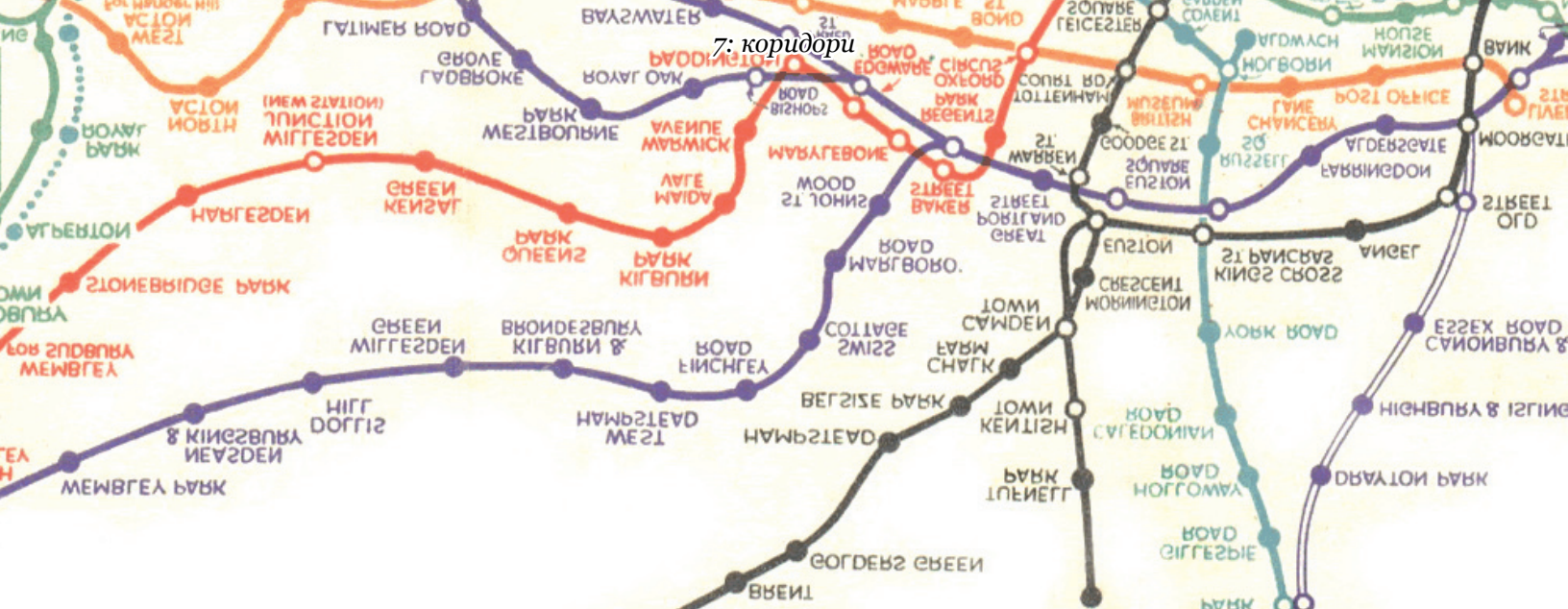
на четвертий день народження маленький Франц Кафка
отримав у подарунок іграшкову конячку
Францу вона одразу сподобалась,
він назвав її Жозефіною

маленький Кафка любив розмовляти з нею
і частувати її шоколадками

Жозефіна натомість розповідала йому
захоплюючі історії про крилатих слонів,
перевертнів
і велетенських комах

найбільше Франц любив нюхати
її голову, котра, на відміну від голови його батька,
пахла не м'ясом і смертю,
а сіном,
какао
і хмарами

багато поверхів конструкції твоїх снів

ці дивні будови з високими стелями і таємними кімнатами,
що своїм хаотичним плануванням та несподіваними
поворотами коридорів нагадують сплетіння вен
під шкірою маленького
хлопчика

твої сновидіння довгі й заплутані
щочоночі відчиняти двері і знаходити
за ними інші – безкінечні анфілади, наповнені
тьм'яним електричним світлом та забутими голосами

ти намагаєшся переказувати їх мені –
щоранку, коли постіль ще не прибранна
і чайник тільки нагрівається,
я слухаю твій сонний голос
і шукаю в холодильнику
щось їстівне

дощ іде надто довго
кілька днів тому річка не витримала і вийшла з берегів,
затопивши все місто
ми тримаємось за руки
і слухаємо, як холодні хвилі стукають у наші вікна

цей солоний присмак у роті
креветки, що поселилися в нашому посуді,
риби, що відкладають ікру нам у долоні
і лагідно торкаються наших ніг, коли ми йдемо на кухню

її сигарети намокли, її кава захолола

вона відкидає з обличчя мокре волосся і каже:
– ґрунт на цвинтарі вимивається бурхливим потоком
і домовини, наповнені повітрям,
мильними бульбашками пробиваються вгору
пробиваються крізь глину і чорнозем на поверхню води
і пливуть за течією,
марно намагаючись злетіти
в небо

«риби не співають»

часто повторював святий Франциск Ассизький перед тим, як іти молитися в найближчий ліс; брати-монахи його не розуміли, але поважали

в лісі він проповідував риbam і звірам, котрі теж його не розуміли, але любили: коли Франциск, занурений в божественне, підіймався в повітрі на кілька сантиметрів і починав співати пісню Сонцю, птахи та вовки підхоплювали і співали з ним

волосся Франциска від таких проповідей починало пахнути південними солодоццями; брати-монахи таємно зрізали його, поки Франциск спав, і продавали араbam

«риби просто ще не вивчили слів», - знизували плечима араби, вдихаючи густе середньовічне повітря

зовсім інша історія трапилась з місцевим міліціонером,
який любив фініки і книги про війну
стандартний сюжетний хід:
за пару тижнів до виходу на пенсію
з ним відбулося дещо непередбачуване –

його борода зненацька почала швидко
і неконтрольовано рости

ніхто не міг зупинити свавільне агресивне волосся,
навіть садові ножиці;
за три дні борода
заповнила собою всю квартиру, вибила вікна,
прорвалась на вулицю і тільки тоді,
здається,
заспокоїлась

в бороді поселилися птахи
і різні казкові істоти,
діти лежали на ній і розглядали хмари у формі цукерок,
а про міліціонера всі якось забули

трупи геологів не розкладаються в землі:

вони залишаються там нерухомі,
незмінні і непомітні, ніби книги на найвищій полиці

непомітні навіть для будівельників, котрі
копають фундамент поміж їхніми могилами,
щоб побудувати автозаправку
або кінотеатр

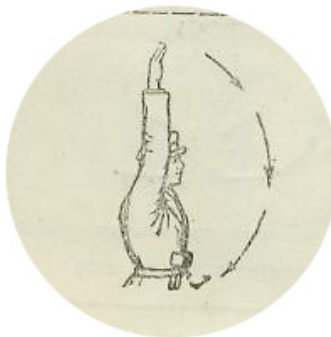
всі кінотеатри побудовані на могилах геологів

вічно молодих, вічно прекрасних геологів
і їхнє пробудження – це лише питання часу

зараз головне навчитись читати сліди:

сліди від простирадел на шкірі вранці
можуть розповісти більше, ніж навіть родимки
і зморшки біля очей, —
головне навчитись правильно їх читати

сліди сну на обличчі, що поступово зникають
і розчиняються, ніби сліди літака в небі

або сліди шоколаду на губах арабів,
веселих шумних арабів, котрі щоночі пробираються в наші сни
з клунками, наповненими солодощами і холодною зброєю —
і сновидіння стають дивними,
і очі під повіками тремтять, ніби підпалені
муніципальні будівлі

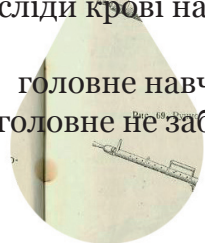
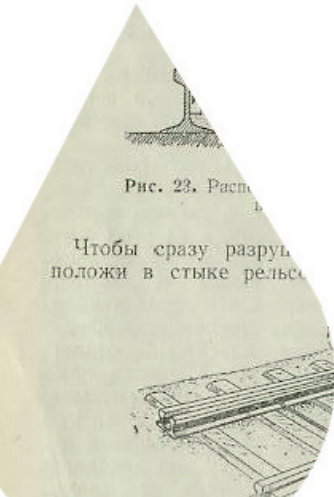
Рис. 2. Компас

сліди нікотину на моїх холодних пальцях,
сліди подряпин на моїх стомлених руках,
сліди крові на її шкірі вранці —

головне навчитись їх читати
головне не забувати їх замінити

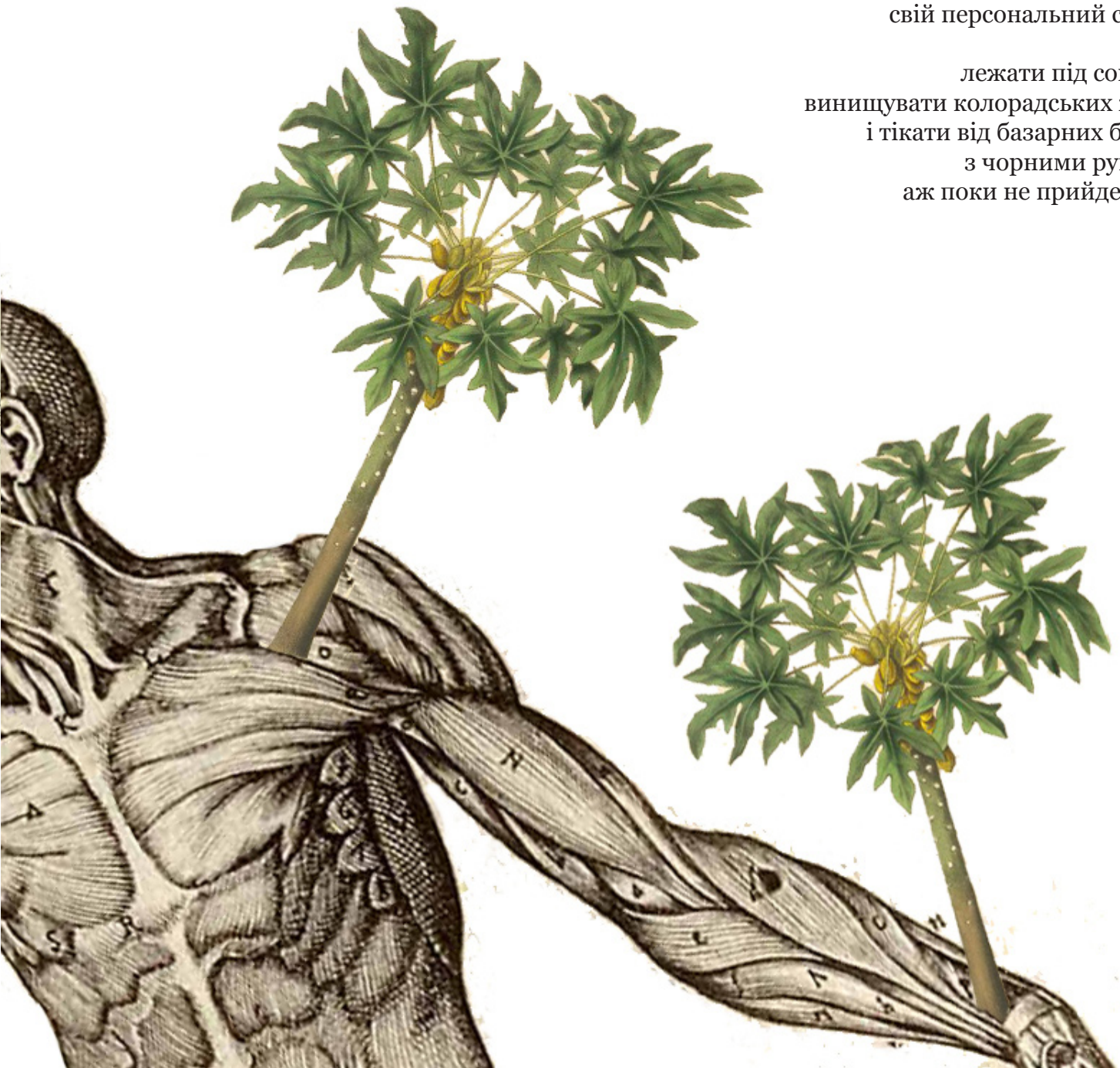

або, наприклад, можна вирощувати овочі і фрукти
прямо на своєму тілі:
посадити на спині помідори,
а в западинах під ключицями —
яку-небудь моркву
чи щось екзотичніше, можливо, хурму

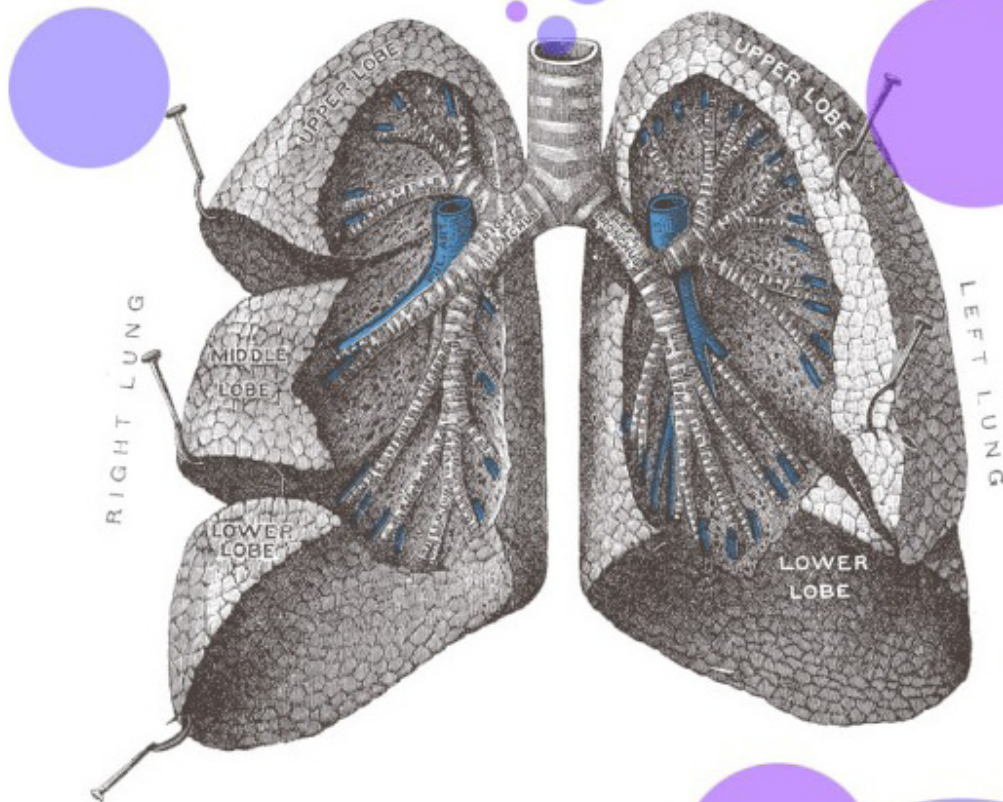
кущі полуниці на стегнах,
грядки з картоплею на животі,
ромашка і шавлія між пальцями ніг

відчувати, як під шкірою ростуть коренеплоди,
ніби діти; я буду ніжно доглядати
свій персональний садок:

лежати під сонцем,
вимищувати колорадських жуків
і тікати від базарних бабусь
з чорними руками,
аж поки не прийде зима

ДИМ
заповнює твої легені
ніби тепле гіркувате молоко,
що зігріває бронхи і запікається на язичку
та в альвеолах

твоя шкіра пахне снігом і цеглою
твоє серце важке і солоне на смак

ну, давай, це ж так просто:

ВДИХ

ВИДИХ

коли я промовляю твоє ім'я
(яке тобі самій чомусь ніколи не подобалось),
на мій голос злітаються метелики і чайки,
військові дирижаблі
і мертві літаки,
кілька привидів,
пара зацікавлених стерв'ятників

так я і сижу в цій дивній компанії, покинувши
марні спроби заснути,
і курю цигарку за цигаркою,
аж поки не продзвенить будильник

набираю і стираю безглузді рядки,
набираю і стираю твій номер телефону,
перебираю потьмянілі спогади — і стираю

невисказані слова
залишаються під шкірою і в дихальних шляхах,
гниють там і перетворюються потім
на щось геть несподіване

наприклад, передсмертна записка
доктора Альцгеймера, котрий на старості
років зійшов
з розуму і обіцяв захопити світ;
в записці було всього чотири рядки:

*«всі мої історії і подорожі, — писав він, —
всі мої цукерки і цигарки
відтепер матимуть присмак
твоїх маленьких пальців»*

Тарас Григорович

Шевченко —

мертвий поет,
кобзар і хіпстер,
співець вільної любові —
щоночі вилізає зі своєї могили, щоб
політати в задумі над вільною країною

Шевченко розриває запашний
український чорнозем
і злітає в небо;

його обличчя пожерте хробаками,
в його мужніх вусах застрягли бички
і мертві метелики

і всі вчительки української мови,
всі студентки гуманітарних вузів,
всі байкери і продавці трави
скидають одяг і летять за ним,
лякаючи тиху українську ніч щасливим реготом

а шматочки почорнілої шкіри Тараса Григоровича
час від часу відриваються
і падають їм в очі

— тільки вперед, — кричить Шевченко, — тільки
вперед! не озирайтесь

© Назар Шешуряк, 2010

пишіть: blowing.lungs@gmail.com
читайте: chornozem.tumblr.com